

Verslag van de 253ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een behaaglijk Kraantje Lek verzamelden zich 21 leden. Maar als altijd zegeviert het positivisme in de president, en hij ziet een overweldigende opkomst.

De secretaris meldt met bezorgd gelaat dat er steeds vaker afmeldingen om persoonlijke redenen zijn. Waar zijn de tijden dat bruiloften werden uitgesteld, geboortes verzwegen en leden zich middels aan elkaar geknoopte lakens uit ramen van ziekenhuizen en gesloten inrichtingen lieten zakken omdat er een vergadering van de Haarlem Branch aanstaande was. De penningmeester schudt het hoofd en kijkt zorgelijk voor haar uit. De editor spreekt over een niet te stuiten stroom kopij die bij hem thuis de planken van de kasten vervaarlijk doen buigen.

Dan geeft de president het woord aan onze gast deze middag, mevrouw Lucinda Hawksley. Zij sprak al eerder voor ons en wel in 2004. Vanmiddag gaat zij het hebben over haar boek: "Charles Dickens and his Circle". Maar inmiddels blijkt zij alweer een volgend boek te hebben geschreven, en wel over de "History of Facial Hair". De president had duidelijk een lezing over dit boek verwacht en had zijn baard laten staan. Hij is sinds die hond helemaal voor aanschouwelijk onderwijs, maar hij had zich dus vergist. Ja, daar sta je dan met die baard, die doe je niet zomaar af; we zijn niet allemaal Sinterklaas.

Spreekster had haar boek over "Charles Dickens and his Circle" geschreven in opdracht van de National Portrait Gallery en mocht uitsluitend personen opnemen waarvan er een portret hangt in die Gallery. Maar Dickens' kring, zo benadrukt zij, was veel en veel groter.

Dan krijgen wij, middels lichtbeelden, een overzicht te zien van alle belangrijke plaatsen in Dickens' leven. Zijn geboortehuis in Portsmouth, Warrens' blacking factory, Furnivals Inn, Doughty Street, Devonshire Terrace (dat onder de slopershamer viel) en Tavistock Square (getroffen door een bom tijdens de Blitz).

Spreekster gaat dan in op het klassensysteem in Dickens' tijd (England was a class ridden society) en stelt dat Dickens alle klassen wel begreep omdat hij tot verschillende had behoord. Tijdens zijn periode bij Warren hoorde hij bij de werkende klasse om uiteindelijk, via de lagere- en de midden middenklasse op te schuiven naar hogere middenklasse.

Zij heeft het nog even over die periode bij Warren en noemt onder meer een collega uit die tijd, Bob Fagin. Dickens kon het goed met hem vinden en voelde zich achteraf wat schuldig dat hij zijn naam gebruikt had voor de boef Fagin in Oliver Twist. Het pand van Warren mag dan gesloopt zijn, op het nieuwe gebouw dat er voor in de plaats gekomen is hangt toch een bordje dat Dickens daar gewerkt zou hebben. Dit tot verbijstering van de voorbijgangers. Vervolgens gaat het over de Thames, die in Dickens' tijd een grote ziekteverwekker was en voor een hoge sterfte zorgde. Een op de vijf kinderen stierf voortijdig, maar in Dickens zijn gezin was dat "slechts" een op de tien (hij had tien kinderen). Dat kwam omdat Dickens fanatiek op de hygiëne lette.

Dickens kleepte zich graag als een dandy, en in die zin was Byron een voorbeeld voor hem. Dickens was overigens niet echt een Victorian want hij was al 25 jaar oud toen Koningin Victoria de troon besteeg.

Zijn huwelijk met Catherine mag dan uiteindelijk mislukt zijn, in het begin waren zij best een goede match. Zij had er niet echt op gerekend dat hij zo beroemd zou worden en kon daar niet zo goed mee omgaan.

Waarna wij toekomen aan die personen uit zijn kring die ook in het boek van mevrouw Hawksley voorkomen. Zij begint met Daniel Maclise, die ook veel van de portretten schilderde. Maclise begon een verhouding met een Mrs. Sykes maar werd betrapt door de oude Sykes zelf en die begon een proces. Dickens mocht Sykes niet en noemde de inbreker en moordenaar Bill Sikes naar hem, maar veranderde wel de naam iets zodat ook hij geen proces aan de broek kreeg. Sykes was iemand van de processen, dat is wel duidelijk.

John Forster was een belangrijke vriend voor Dickens, die tegelijkertijd ook erg jaloers was op de andere vrienden. Hij was advocaat maar ontwikkelde zich later tot "man of books".

Sir Thomas Noon Talfourd was een goede vriend, vooral omdat hij opkwam voor copy rechten, maar ook voor de rechten van vrouwen. Bardell vs Pickwick was gebaseerd op een echte cases en de persoon van Thomas Traddles was gebaseerd op Noon Talfourd.

Bentley was een uitgever waar Dickens eerst goed bevriend mee was maar later ruzie mee kreeg. Hij was de uitgever van Bentleys Miscellany waar Oliver Twist in werd gepubliceerd. Hablot Knight Browne (Phiz) was een van zijn illustratoren; waar Dickens heel goede en langdurige samenwerking mee. Ook zo met George Cruikshank, waar hij mee ging drinken. Cruikshank had echter een aangeboren neiging tot alcoholisme en haakte op den duur af en werd een "teetotaller". Dickens begreep dat niet; zowel het niet drinken als het teveel drinken. Een andere illustrator was John Leech. Leech raakte eens gewond tijdens het zwemmen en kreeg van de artsen een "leech-kuur" voorgeschreven. Deze vorm van zeg maar kannibalisme deed hem geen goed waarop Dickens hypnose voorstelde, iets waar hij erg mee bezig was in die tijd. Leech claimde later dat dit zijn redding was geweest.

Stanfield was ook een illustrator die Dickens verzoek om Pictures of Italy te illustreren afwees omdat hij het boek te anti Katholiek vond. Maar het kwam later toch nog goed. Augustus Egg was een bijzonder persoon die graag dicht bij Dickens wilde komen maar daar nooit aan toekwam omdat hij telkens naar Algiers reisde voor een astma kuur.

Macready noemt spreekster een moderne acteur voor tragische rollen.

Met William M. Thackeray, een man met voor die tijd een opmerkelijke lengte van 6ft 3 (1.88 m) had Dickens een moeizame relatie. Dickens begreep hem vaak ook niet.

Ook tot de kring behoorde Mark Lemon, de eerste editor van Punch.

Met de steenrijke Angela Burdett-Couts was Dickens actief in charitatief werk. Hun relatie bekoelde na de scheiding van Dickens, omdat de sympathie van haar bij Catherine lag.

Van Frank Stone nam Dickens de helft van diens huis aan Tavistock Square over; dit mede omdat Stone in financiële problemen was geraakt.

Longfellow, die een eigen Pickwick Club had in New York werd goede vrienden met Dickens. Dat was ook het geval met Washington Irving, die Dickens inspireerde bij het schrijven van zijn Kerstverhalen. Tot Irving American Notes las. Daar was hij woest over. Ook met de kritische Edgar Allen Poe ging Dickens om. Poe was erg geïnteresseerd in Grip, de raaf in Barnaby Rudge. Vermoedelijk inspireerde die hem ook om The Raven te schrijven. Georgina Hogarth was belangrijk voor Dickens, zij paste ook vaak op de kinderen.

Opvallende genoeg koos zij bij de scheiding de kant van Dickens en niet die van haar zuster. Elizabeth Gaskell schreef over controversies, en werd hierin gestimuleerd door Dickens.

Met een vriendin van Catherine, Anne Thackeray had Dickens een goed contact. Zij trouwde op de leeftijd van 39 met een man van 23, had er twee kinderen van, en een overleefde hem. Een controversieel feit (dat leeftijdsverschil dan, niet dat overleven).

En tot Dickens' kring hoorde natuurlijk Wilkie Collins, met wie hij reisde en schreef. Collins was niet getrouwd maar had toch twee gezinnen. Een nogal onrustig bestaan komt ons voor.

Op Sir John Everett Millair, was Dickens erg gesteld. Ook in eerste instantie op Hans Christiaan Andersen, die zichzelf uitnodigde om te komen logeren en maar niet weg wilde gaan. Hij had blijkbaar weinig om handen, iets dat Dickens niet kon begrijpen. Die werkte zich uiteindelijk letterlijk dood.

De Amerikaan James Thomas Fields was een groot bewonderaar van Dickens en bood zich aan om in Amerika als agent en uitgever voor Dickens op te treden.

Tot slot komt spreekster uit bij Ellen Ternan. Zij stelt dat Dickens in een mid-life crisis verkeerde en bij haar zichzelf kon zijn; vooral als acteur.

Bij Dickens overlijden was zij pas 32 en ze trouwde daarna met een man die zij niet over haar verleden informeerde. En waarom zou zij ook, denk je dan. Na haar dood werd, door toedoen van een loslippige geestelijke, haar relatie met Dickens toch bekend; waarna een zure nazaat de naam van Dickens niet meer wilde horen.

Mevrouw Hawksley sluit af met de opmerking dat zij hoopt inzicht te hebben gegeven.

Waarop er vragen en opmerkingen zijn.

Mevrouw Vroom vraagt of Dickens ook relaties met Franse schrijvers onderhield.

Spreekster antwoordt: ja, en wel met Victor Hugo.

De president vraagt wie zij ook graag opgenomen had in haar boek, ware het niet dat van die persoon geen portret hangt in de National Portrait Gallery. Zij noemt een naam maar op dat moment kondigt de obert met luide stem de komst van de verversingen aan.

Mevrouw Zaaijer wil dan nog iets weten over de inmiddels niet meer bestaande woningen van Dickens. Maar ja, de slopershamer zwaait overal.

De heer Kooiman vraagt nog door over haar opmerking over “the class ridden society”. Spreekster antwoordt dat je soms van een lage positie naar een gentleman writer kon stijgen. Zij benadrukt nog dat Dickens graag omging met mensen die hij interessant vond, en niet vanwege de positie die zij innamen. Zelf kwam Dickens tot de positie van upper middle class.

Waarna wij overgaan tot de borrel en vervolgens het diner.

Wij zijn nog maar net aan de eerste gang of de president spot een nieuw lid, de heer Westerhof, die helemaal uit het hoge noorden hier naar toe gereisd is. Waarop de examinering begint. Op de vraag of hij wel eens van Dickens heeft gehoord antwoordt hij bevestigend en ook weet hij een favoriet boek op te noemen, Barnaby Rudge, en je ziet hem denken: is dit nu dat beruchte examen? Maar hij had buiten de het morbide gedachtengoed van de secretaris gerekend; die wil van hem weten wat de naam van de beul (the hangman) is. Gelukkig heeft de heer Burden het antwoord en laten we wel wezen, twee uit drie goed. Waar vind je dat nog. Waarop de president weer het woord grijpt en met emotionele stem ons vertelt hoe hij moeite heeft om aan buitenstaanders uit te leggen, met name als die uit Noorwegen komen, wat de Dickens Fellowship voor hem betekent. Wat dat is wordt niet duidelijk maar het zal vast iets goeds geweest zijn.

Dan staat de heer Kooiman op. Hij wordt persoonlijk en informeert bij mevrouw Hawksley niet alleen naar de familie (heel goed, dank u) maar ook naar de onderlinge gevoelens binnen de familie. Hij oogst een diplomatiek antwoord: dat verschilt. Maar Kooiman heeft zich als een terriër in het onderwerp vastgebeten en vraagt nu aan spreekster hoe zij over haar familie denkt. De spanning loopt op en een ober zet al discreet een raampje open, maar mevrouw Hawksley zegt dat men nu eenmaal niet met al z'n familie omgaat.

Hoewel er laatst een familiebijeenkomst was waarbij er zo'n 200 kwamen opdagen. En nog komen er regelmatig brieven binnen van mensen met de naam Dickens die daar ook graag bij willen horen, maar niet worden toegelaten omdat de naam Dickens, zoals spreekster uitlegt, nogal vaak voorkomt.

Mevrouw De Groot vraagt of de Dickens die Beatrix Potter in het Lake District ontmoette, en haar een hond gaf, soms ook familie van Charles Dickens was. Spreekster weet het niet.

Kabel schrijft een artikel in de Dutch Dickensian over Dickens en Victoria en wil weten of Dickens ook echt verliefd op haar was. Spreekster antwoordt van: nee, dat was een grap en we zien Kabel in gedachten een aantal pagina's tekst schrappen.

Mevrouw Zaaijer wil nog weten wie het favoriete kind was; dat blijkt dochter Kate te zijn.

Mevrouw Drost heeft The Guardian gelezen. Daar ging het over de afbeelding van Jane Austin op een bankbiljet. Ook hier werd Dickens weer uitgebreid genoemd, want ook hij stond eens op een bankbiljet maar werd ingeruild omdat zijn baard te makkelijk te vervalsen was. Voor hem in de plaats kwam Darwin, een man met een gecompliceerde baard.

Waarna de president de bijeenkomst met de opmerking dat het weer eens ouderwets was en dat zijn hipsterbaard niet te vervalsen is.